

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Deres referanse
17/5142 -ANY

Vår referanse
17/01550-2/KEK

Dato
15.01.2018

Høring - Behandling av overskuddsinformasjon fra kommunikasjonskontroll mv - Justis- og beredskapsdepartementet

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat av 22. september med frist for uttalelse den 15. januar. Høringsnotatet inneholder forslag til endringer i reglene for behandling av overskuddsinformasjon fra kommunikasjonskontroll.

Datatilsynet støtter forslaget om at bestemmelsene om sletting og sperring av overskuddsinformasjon fra kommunikasjonskontroll overføres fra straffeprosessloven til politiregisterloven og –forskrift.

Vi har ingen innvendinger mot endringen som foreslås i politiregisterloven § 50 tredje ledd om sletting av opplysninger som innebærer at vilkåret endres fra at opplysningene må være *åpenbart uten betydning for saken*, til at opplysningene må være *åpenbart uten tilknytning til saken*. Lovteksten synes klarere og mer forutsigbar med en slik formulering.

Vi har heller ingen innvendinger mot forslaget som innebærer at opplysningene skal sperres fremfor å slettes av hensyn til rettsikkerheten ved mulighet for gjenopptakelse eller gjenåpning av etterforskning. Vi forutsetter/ forventer imidlertid at den tekniske løsningen som skal muliggjøre dette er på plass *før* lovendringen trer i kraft.

Når det gjelder bruk av overskuddsinformasjon oppfatter vi at høringsnotatet ikke inneholder forslag til endringer av gjeldende rett. Vi har merket oss at bruk til forebygging foreslås presisert i forslaget til ny § 216 i bokstav a), men vi forstår høringsnotatet dithen at dette kun er en presisering av gjeldende rett og ikke en utvidelse av adgangen til videreformidling av opplysninger fra kommunikasjonskontroll for forebyggingsformål.

I forbindelse med vedtagelsen av Prop. 68 L (2015-2016), som blant annet innførte dataavlesing, fremmet Stortinget følgende anmodningsvedtak som begrunnes og følges opp i foreliggende høringsnotat:

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av reglene om bruk, oppbevaring og sletting av overskuddsinformasjon i lys av at omfanget av overskuddsinformasjon

har potensial til å øke vesentlig ved gjennomføringen av forslagene i Prop. 68 L (2015-2016), og komme tilbake til Stortinget på egnet måte».

Under høringsnotatet punkt 7 om bruk av overskuddsinformasjon uttaler departementet:

«Bruk av dataavlesing kan innebære at politiet får tilgang til opplysninger av en annen karakter enn tidligere. På grunn av tekniske begrensninger vil det imidlertid ta tid før man har et tilstrekkelig erfaringsgrunnlag med dataavlesning til å vurdere i hvilken grad bruk av dette tvangsmidlet endrer karakteren og mengden av overskuddsinformasjon.

Departementet mener at man bør ha en bedre oversikt over hvordan dette tvangsmiddelet vil virke i praksis før man eventuelt foreslår særlige innskjerpinger i reglene om bruk av overskuddsinformasjon fra dataavlesing».

Bruk omfatter også utlevering av overskuddsinformasjon. Etter en lovendring av § 216 (i) i april 2017 er taushetsplikten ikke lenger til hinder for at opplysninger utleveres fra PST til E-tjenesten dersom det er nødvendig av forebyggelses- og sikkerhetsmessige hensyn. Vi viser til Innst. 264 L (2016-2017) Innstilling fra justiskomiteen om endringer i straffeprosessloven og politiloven (utlevering av informasjon fra PST til E-tjenesten) hvor noen av medlemmene viser til anmodningsvedtaket nr. 806 og *«påpeker det mangelfulle i at denne vurderingen ikke foreligger når regjeringen samtidig inviterer til ytterligere utvidede muligheter til å ta i bruk overskuddsinformasjon.»* (side 3).

Flertallet uttaler imidlertid blant annet i denne innstillingen:

«Flertallet mener likevel det er viktig å adressere problematikk rundt bruk av overskuddsinformasjon. Dette er et viktig tema som fortjener en grundig og selvstendig behandling, og bør ikke behandles som et vedheng i en sak der problemstillingen i utgangspunktet ikke er relevant. Flertallet viser til Stortingets anmodningsvedtak nr. 806 av 8. juni 2016 (...).

Flertallet viser til at regjeringen allerede har varslet en grundig oppfølging av Stortingets vedtak i Prop. 1 S (2016-2017):

«Reglene om sletting av opplysninger innhentet ved kommunikasjonskontroll mv. er nedfelt i straffeprosessloven § 216 g. Bestemmelsen ble endret ved lov 21. juni 2013 nr. 86, men er ikke iverksatt. Begrunnelsen for dette er at iverksetting forutsetter at det gis nærmere forskrifter som ennå ikke er ferdigstilte. I lys av Stortingets anmodningsvedtak vil departementet foreta en ny gjennomgang av reglene om sperring og sletting av blant annet overskuddsinformasjon. Departementet tar sikte på å sende forslag til regelverksendringer på høring våren 2017. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte».

*Flertallet imøteser regelendringene og er tilfredse med at regjeringen legger opp til en robust prosess allerede høsten 2017, en prosess der alle relevante høringsinstanser kan komme til orde. **Flertallet ser frem til å gi problematikken rundt bruk og behandling av overskuddsinformasjon den grundige behandlingen dette viktige temaet fortjener**».*

I vår høringsuttalelse til overnevnte lovforslag etterlyste Datatilsynet også for øvrig en nærmere drøftelse av om en begrensning i bruk av overskuddsinformasjon burde innføres.

Det fremstår som noe uklart om departementet med de foreslåtte lovendringene har ment å utkvittere ovennevnte anmodningsvedtak. Datatilsynet kan, som nevnt over, ikke se at det er blitt foretatt noen reell gjennomgang eller vurdering av reglene om sletting og bruk av overskuddsinformasjon, som regjeringen ble anmodet om. Etter Datatilsynets oppfatning syntes en gjennomgang og reell vurdering av reglene forutsatt i forbindelse med vedtagelsen av Prop. 68 L. Det fremgår heller ikke av høringsnotatet når man planlegger å foreta en slik gjennomgang.

Vi synes det er svært uheldig at man velger å avvente en nærmere vurdering ytterligere, herunder en eventuell innskjerping av reglene for bruk av overskuddsinformasjon til man har «et tilstrekkelig erfaringsgrunnlag». Vi legger derfor til grunn at det vil fremgå av lovproposisjonen hvilke planer departementet har med hensyn til videre arbeid med dette, herunder en tidsangivelse av når de manglende vurderingene vil bli gjort.

Med vennlig hilsen

Bjørn Erik Thon
direktør

Kathrine Ekeberg
seniorrådgiver

Kopi: Kommunal- og moderniseringsdepartementet
v/Statsforvaltningsavdelingen
Postboks 8112 Dep, 0032 OSLO